

GRATIS

RIJK

aan

optimisme
psychologie
liefde
vriendschap
gezondheid
geluk
gesprekken
vrijwilligerswerk
wilde dieren
huisdieren
tuin
erbij horen
architectuur
spiritualiteit
financiële tips
sport
entertainment
natuur
filosofie
opvoedkunde
spelletjes
boeken
reisjes
fotografie
muziek
techniek
historie
winkels

NR. 01

aan bewoners die van hun wijk houden
uitgave Prinsenland, Het Lage Land en 's Gravenland.

jaargang 33 - maart 2024

Kleding en seksuele opwinding

De vraag of kleding vooral gedragen wordt als bescherming van het lichaam, heb ik in de twee eerdere artikelen over mode reeds negatief beantwoord. Zie hieronder de twee linkjes naar de twee artikelen over de sociologie en psychologie en filosofie van mode.[01]

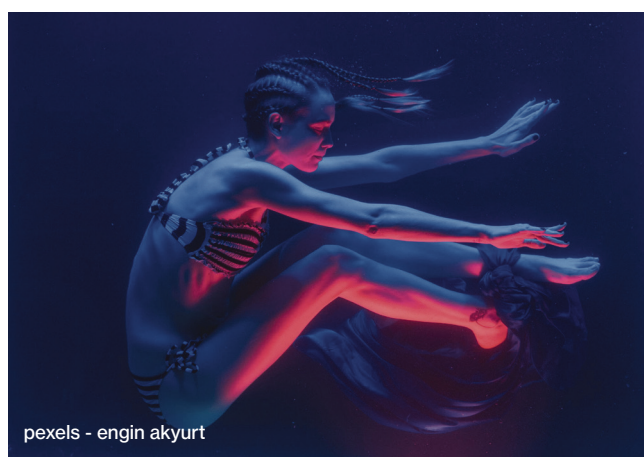
Volgens de psycholoog John C Flügel is seksuele aantrekkelijkheid het meest dominante motief om onze kleding te dragen. [02] In het net gepubliceerde boek "Bedeekt" bespreekt de schrijver Kerrebroeck vanuit een antropologisch perspectief de functies van het bedekken van wat wij nu de 'schaamstreek' noemen en specifiek het verbergen van de genitaliën. Met een duur leenwoord uit het Frans heten die kledingstukken 'cache-sexe', van het woord cacher, wat 'verbergen' betekent. De schrijver toont overtuigend aan, dat deze genitaliën bedekkende kleding reeds in de steentijd, het paleolithicum, aanwezig was. De bedekking van de schaamstreek gebeurt deels als bescherming ervan of omwille van het gevoel van intimiteit en privacy of uit 'zedigheid' of als versiering. In de meeste gevallen is de bedekking zo gering van omvang dat daaruit afgelezen kan worden, dat niet het verbergen van het lichaamsdeel de hoofdfunctie van de cache-sexe is, maar juist het vestigen van de aandacht op deze delen van ons lichaam. Heden ten dage worden immers onze ogen ook meer getrokken naar de lichaamsdelen die door micro-zwemkleding, van slechts enkele centimeters omvang, bedekt worden, dan naar het lichaam, dat bijna totaal door het badpak wordt omspannen. [03]

pexels - engin akyurt

Definitie erotische kleding

De essentie van geseksualiseerde kleding is juist dit spel van bedekken en ontbloten. Onze Nederlandse modehistorica Pauline Terreehorst omschrijft dat mooi, wanneer ze over het décolleté zegt, "van alle kleding is die met décolleté het meest gericht op effect. Het gaat immers juist om dat wat er niet is – stof – op een plaats waar je die gewoonlijk wel aantreft. De laag uitgesneden hals van een japon is de meest directe verwijzing naar wat er zich allemaal bevindt onder die jurk of blouse". [04]

pexels - engin akyurt

De schrijfster Prudence Glynn definieert een erotiserend kledingstuk als kleding die in de basis de doelbewuste intentie heeft te prikkelen – zowel anderen of de drager zelf. En sterker, zo stelt ze, wanneer je het Freudiaans bekijkt dan "is alle kleding erotiserend wanneer die iets verbergt wat door de traditie niet geaccepteerd is om te tonen aan de buitenwereld. ... hier uit volgt dat mensen altijd opgewonden worden door wat verborgen is. Het gaat er altijd om wat er onder zit wat ontdekt moet worden. ... In het algemeen kunnen de grootste beïnvloeders m.b.t. erotiserende kleding verdeeld worden in vier terreinen: religie; de overheid en de wet; de sociale media; en de gemeenschap in z'n geheel, zowel in werktijd als in vrije tijd. ... De meest krachtige factor in het ongedaan maken van taboes m.b.t. erotiserende kleding zijn onbetwifelbaar de sociale media". Belangrijk is te beseffen dat erotiserende kleding dus niet alleen iets is voor degene, die jou bekijkt, maar ook voor de drager zelf. Een prachtig voorbeeld is de anekdote die Glynn over Greta Garbo beschrijft. De filmdiva eiste onder al haar kleding, hoe eenvoudig ook, lingerie van hoogwaardige pure zijde. 'Waarom?', protesteerden de studiobazen, 'want niemand gaat het ooit zien. Het is ongelooflijk duur en niemand zal ooit weten dat het hoogwaardige pure zijde is'. Waarop de diva antwoordde "Ik zal het weten en ik zal anders lopen". [05]

Deze voorspellende woorden van Garbo onderstrepen dat erotiserende kleding heden ten dage niet meer iets is dat door mannenogen wordt bepaald maar vooral door de drager zelf. "Ik houd ervan om een jonge vrouw in haar spijkerbroek te zien, een leren jasje en Dr Marten's, omdat zij opzettelijk zichzelf niet aangekleed heeft als een smakelijk hapje voor mannen, wat haar voorlopers voelden te moeten doen. Zij zegt over zichzelf: 'Mijn seksualiteit is net zo krachtig en onschendbaar als die van jou.' De vrouw is bevrijd van vooral de mannelijke blik (die definieerde wat erotisch is: 'mannen hebben heel lang de behaaglijke illusie gekoesterd dat ondeugende gedachten een exclusief mannelijk privilege waren.'). Deze emancipatie van de kleding en "de groeiende intolerantie t.o.v seksuele hypocrisie liet kinky kleding uit de kast komen en bondage kledij werd niet alleen gedragen in het openbaar maar schitterde in top modetijdschriften zoals Vogue en Elle als hoogwaardig top design." [06]

Heel soms is het een vrouw juist te doen om het lustopwekkende effect van kleding op de man, in het bijzonder haar ex. Net nadat Prins Charles in 1994 op tv zijn affaire met Camilla Parker-Bowles had opgebiecht, droeg Prinses Diana naar een galadiner haar 'revenge dress', haar wraakjurk. Een zwarte jurk die ze al jaren daarvoor had gekocht, maar nooit had gedragen in het openbaar, omdat ze die te gewaagd vond. Zo kon ex Charles zien wat hij vanaf dat moment moest missen. Hoe zag die jurk er ook alweer uit: laag uitgesneden, met blote schouders, zeer strak om het lichaam en aan de onderzijde schuin afgesneden, zodat de benen optisch verlengd werden en het linkerbeen mooi bloot was dan het rechterbeen en dat alles in de kleur zwart.

Historische bepaaldheid

27

Wat erotisch is, verschilt per cultuur en tijd. Dat is volstrekt helder. De borsten als erotiserend onderdeel van een vrouw hebben historisch geen eeuwigheidswaarde, ook al is dat verbazend. In Engeland aan het begin van de 20ste eeuw waren juist de billen en de schouders erg erotiserend en de meeste vrouwen hadden een opgevuuld kussentje dat ze in hun decolleté deden om zo hun borsten minder te tonen. De New Look van M. Dior in de jaren twintig van de vorige eeuw liet zien dat borsten niet echt stijlvol waren. In de jaren zeventig van de vorige eeuw vond in het westen de emancipatie van de borsten plaats. Zij werden in die tijd gede-erotiseerd door ze als volkomen normaal te laten zien. In het openbaar gaven vrouwen borstvoeding, op de stranden was de monokini vigerend en in de winkels hingen veel stofjes die doorzichtig waren.

De voet is een ander onderdeel van ons lichaam dat historisch de nodige transformaties heeft ondergaan. Heel veel vrouwen dragen net iets te kleine schoenen, omdat ze vinden dat ze te grote voeten hebben. Het lijkt in schril contrast te staan met de populariteit van de sneaker, waarin heerlijk vrij bewogen kan worden. Weg met de pump en de torenhoge hakken van weleer. Wat te denken van de afgebonden voeten van jonge Chinese meisjes. De lotusvoet wordt nu gezien als een onacceptabele en strafbare mutilatie.

Wat te denken van het middel in de vrouwenmode: in de late 15de eeuw verschoof het middel tot net onder de borsten en in de periode net na de eerste Wereldoorlog verdwenen zoveel mogelijk de verschillen in mannen- en vrouwenmode, dus zeker het omsnoerde middel! Dit zijn drie voorbeelden van de maatschappelijke historische bepaaldheid van het schoonheidsideaal. Dat ideaal heeft alles te maken met wat wel of niet erotiserend is, maar maakt het onderwerp in dit verhaal te complex. Trouwens, over schoonheidsidealen schrijf ik nog een aantal andere artikelen. Omwille van de uitvoerigheid laat ik het in dit artikel verder onbesproken.

Er is nog een andere historische bepaaldheid die kleding wel of niet erotiserend maakt. En dat is de individuele historie van een mens. Een van de duidelijkste voorbeelden hiervan komt bij de reclame- en communicatiewetenschapper Hans Ferrée vandaan. Hij schreef een boek over fluweel en dat boek heeft een unieke omslag. U raadt het al, van zacht diep rood fluweel. Een staaltje opperste druktechniek, ook nog eens! Als klein kind groeide hij op in een gezin waarin geen aandacht was voor de ontluikende seksuele gevoelens bij ons Hansje. Stiekem las hij in drie door zijn ouders verborgen boeken (met de intrigerende titel 'De Man en de

Vrouw') en ontdekte allerlei zaken, die op Borneo rondom een huwelijk speelden en hoe er gedacht werd over onanie (zelfbevrediging). "Van die drie boeken is maar één zinnetje in mijn geheugen blijven hangen: Het wellustige gevoel bij het aanraken van fluweel is meermalen beschreven. Punt. Uit. Eindelijk iets wat ik herkende toen ik me bij het lezen van dat ene zinnetje bewust werd dat ik bij het voelen van de fluwelenjurkjes van mijn zusjes, wanneer ik met ze aan het stoeien was, of bij het voelen van de fluwelen jurken van mijn tantes, wanneer ze mij aanhaalden, een soort elektrische trilling door mijn lijf voelde gaan. Ik had daar nooit bij stilgestaan, ervoer het gevoel als prettig, maar hier stond het zwart op wit in dit boek: Het wellustige gevoel bij het aanraken van fluweel is meermalen beschreven." [07]

Zie hier de erotiserende werking van kleren. Het materiaal kan opwindend zijn. Dat speelt bij bont, bij latex, bij leer, bij zijde, bij nylon, bij bij bij bij, tot in het oneindige. In de psychologie heet dit een fetisch, een fixatie voor materialen of voorwerpen (schoenen, handschoenen en en en en en, tot in het oneindige).

Heel veel van die persoonlijke voorkeuren voor opwinding noemen de meeste mensen 'pervers'. En deze mensen weten niet dat ze in de val zijn gelopen van de Britse seksuoloog Havelock Ellis. Die noemde in 1897 zijn 'patiënten' met atypische seksuele behoeften 'geperverteerden'. Als liefdescoach heb ik veel stellen op de bank gehad. Om een succesvolle interventie te plegen in de bijna mislukte relaties, ondervroeg ik ze op vijf aspecten. Een daarvan gaat over hun seksuele voorkeuren en vooral hun fantasieën. Daar werd, in bijna alle relaties, een pijnlijke eenzaamheid duidelijk. Die gevoelens hanteerbaar maken herstelde vaak de relatie. De psycholoog Bering beschrijft een mooi experiment. De ene helft van de onderzoeksgroep moest een vragenlijst invullen gewoon wanneer zij dat wilden. De vragen gingen over allerlei seksuele handelingen en speciaal of ze zelf ooit die handelingen zouden gaan verrichten. U begrijpt het al: bijna iedereen antwoordde ontkennend en walgde en had minachting voor veel van zulke handelingen. Mensen van de tweede groep moest dezelfde vragenlijst invullen maar met dat verschil, dat het moment moest samenvallen met een hoogtepunt van hun klaarkomen, wanneer ze een poos porno hadden gekeken. U voelt hem aankomen: de tweede groep was erg open-minded met betrekking tot de meeste seksuele voorkeuren. Het boek van Bering zal voor veel mensen met wat vastzittende ideeën een openbaring zijn. "Het idee van abnormale seksualiteit zit hem evenzeer in het afwijken van de seksuele voorschriften van onze cultuur als in het schenden van de voortplantingswetten. Maar het idee van 'perversies' (of 'ingaan tegen wat juist is') is geheel een

hersenspinsel van de moraliserende menselijke geest. Ontdaan van die loodzware emotionele last worden seksuele afwijkingen gewoon een statistisch begrip, dat aangeeft dat er van onze maatschappelijke normen wordt afgedwaald." [08]

We mogen ruimdenkend zijn als volwassenen over de erotiserende werking van kleding. En misschien zijn veel zaken inderdaad niet pervers. Maar in een college over mode en ethiek heb ik studenten luid en duidelijk gemaakt (en laten we het hierover allemaal eens zijn) dat het ongepast en diep verwerpelijk was toen de Hema een jarretelgordeltje verkocht voor meisjes van rond de acht jaar. En even verwerpelijk en verachtelijk was het toen de Amerikaanse modewinkel Abercrombie & Fitch in 2011 bikinitopjes MET VULLING verkocht voor meisjes van zeven jaar. Dat noemen we echt pervers! Er was toen maar 1 vrouwelijke student in het college, die het niet met mij eens was. Die ene dame deed me nog verdrietiger voelen over deze onacceptabele verkoop van kleding voor kinderen.

Reageren: rikroelfzema@gmail.com

Artikel digitaal: www.rikroelfzema.nl ('Over mijn publicaties')

Dit artikel is gebaseerd op de volgende bronnen:

[01]= <https://www.rikroelfzema.nl/wp-content/uploads/2023/11/045-2023-11-2-artikelen-over-mode.pdf>

[02]= The psychology of clothes (1930)(1940), blz.163

[03]= Bedekt (een antropologische geschiedenis van de cache-sexe), Philip E.V.van Kerrebroeck (2023). Dit rijkelijk geïllustreerde boek neemt je mee in oneindig veel samenlevingen en ook de onze, bijvoorbeeld de in de zestiende eeuw bij mannen zo duidelijk aanwezige prononcering van het mannelijk geslachtsdeel (braguette) door een met stugge stof opgevulde schaambuidel waardoor het mannelijk geslachtsdeel in enorme omvang toenam. De schrijver heeft het boek wat mij betreft oppervlakkig structuur gegeven en komt erg over als een omgevallen boekenkast. De schrijver is een enthousiast verzamelaar van voorbeelden, waardoor het bos wat aan het zicht onttrokken wordt. Neemt niet weg dat ik het boek kostelijk vond.

[04]= Het seizoen (een modeboek), Pauline Terreehorst (1993), blz.70

[05]= Skin to skin (eroticism in dress), Prudence Glynn (1982), blz.22-23 + 123-124 (vertaling rik r)

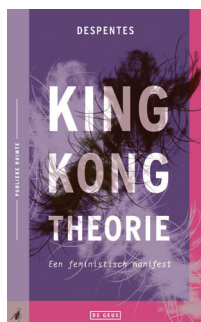
[06]= Dressed to kill (seks power & clothes), Colin McDowell (1992), blz.32 + 12 + 17 (vertaling rik r)

[07]= De Fluwelen Verleiding, Hans Ferrée (1996), blz.85-86

[08]= Pervers, Jesse Bering (2013), blz.76-78 + 85

King Kong en mode voor vrouwen

King Kong Theorie
(een feministisch
manifest) – Virginie
Despentes (2023); isbn
789044546293. 14,95

geslachtsloos – althans dat geslacht doet er gewoon niet toe – en eigenzinnig, autonoom levend.

Het symbool van de dood van King Kong betekent niets meer dan vrouwen, die enkel en alleen kunnen bestaan conform hun geslacht. Zij zijn er voor mannen.

Dan volgen zware hoofdstukken over verkrachting, prostitutie en pornografie. Snoeihard sabelt ze ouderwetse opvattingen neer en ruilt deze in voor opmerkelijke opvattingen. Ga het lezen, maar je moet niet van suiker zijn om de 154 bladzijden te kunnen doorgronden. Over prostitutie schrijft ze de meest onthutsende zin die ik daarover ooit gelezen heb. Zelf was zij gedurende lange tijd prostituee en voelde zij zich zeer autonoom en sterk in dat beroep. Juist omdat de klanten zich aandienden met de meest kwetsbare wensen, zouden de mannelijke klanten hun plaats moeten weten maar dat is niet zo. "Met een vriendelijke, ietwat droevige stem, zeiden de klanten lijdzaam: 'Door kerels als ik doen meiden zoals jij wat ze doen'. Het was een manier om me op mijn plaats te zetten als gevallen vrouw, waarschijnlijk omdat ik niet echt de indruk gaf eronder te lijden." (blz.88) Zelfs als een vrouw duizend keer sterker is dan zij, de mannen met wensen, draaien die mannen de werkelijkheid nog om. Het gaat altijd over de man op de hoogste plaats, dat zeggen zij.

Over de macht van erotiserende kleding schrijft zij het volgende, wanneer zij als prostituee de straat op ging: "De eerste keer dat ik in een kort rokje en op hoge hakken de deur uitging. De revolutie hangt maar van een paar accessoires af. (...) Ik genoot meteen van de impact die ik had op het mannelijk deel van de bevolking, die extreme statusverandering op het komische af. Tot die tijd was ik

een bijna onzichtbaar meisje geweest, met kort haar en afgetrapte gympen. Ineens werd ik een losbandig schepsel. Zo cool. Het deed me denken aan Wonder Woman, die een telefooncel inloopt en er als superheldin uitkomt, ik vond de hele toestand hilarisch. (...) Het effect dat het op veel mannen had was bijna hypnotiserend. (...) En het werkte echt niet alleen bij seksmaniakken. Bijna iedereen is gefascineerd door een vrouw die eruitziet als een hoer. Ik was een gigantisch stuk speelgoed geworden. (...) Ik, die altijd schijt had gehad aan meidendingen, kreeg een passie voor naaldhakken, luxe lingerie en strakke mantelpakjes. (...) Zodra ik die hyper vrouwelijke kleren aanschoot, kreeg mijn zelfvertrouwen een boost, alsof ik een lijntje coke had gesnoven." (blz.67-68). We lezen hier wat 15 jaar daarvoor al de Amerikaanse feministe Camille Paglia verwoordde in 'Vamps en Tramps' (1994) als ze de jaren tachtig powervrouwen beschrijft, die opklimmen in het door witte mannen gedomineerde bedrijfsleven. "Maar we moeten onder ogen zien dat de kleding waarin vrouwen zich op het werk presenteren inherent meer erotisch uitstraalt dan die van mannen. Er schuilt een bepaalde onderhuidse sensualiteit in parfum, lippenstift, nagellak, felle kleuren, zachte stoffen, subtiele sieraden en hooggehakte pumps. Blote benen, volgens de vroege Neanderthalers onder de feministen een symbool van onderworpenheid (hoe meer blote huid je toont, hoe minder macht je bezit), worden in de jaren negentig steeds meer beschouwd als een zichtbare incarnatie van de seksuele macht van de vrouw." (blz. 89-90)

In de popcultuur is Madonna de verpersoonlijking van bovenstaande ideeën en ze heeft deze gepopulariseerd. "Meisjes begonnen haar te imiteren, droegen hun sjaal op dezelfde manier, droegen netkousen met pumps, overdreven namaakjuwelen of met verf bespatte broeken. Ze wilden op haar lijken, want ze was voor hen een vrije geest." (blz. 69-70) "Voor Madonna was de link met sadomasochisme en fetisj onweerstaanbaar en op dezelfde manier als waarop ze altijd met dubbele betekenissen speelt, straalt haar Blond Ambition-korset zowel onderdanigheid als kracht uit." (blz.180). Het korset met de extreme punt-bh, dat zij in die tour droeg, is ontworpen door de beroemde Jean Paul Gaultier. (citaten uit: 'Madonna het icoon de biografie', (2007), Lucy O'Brien) De onderdrukking van de vrouw moest ten einde komen, luister maar naar 'What it feels like for a girl'. Het boek van Despentes toont in superboze zinnen, dat vrouwen die mogelijk buiten de norm vallen, zich deze verworven vrijheid niet moeten laten afnemen. Sexy kleding of niet. rikoelfzema@gmail.com

Bedankt voor het lezen!

Ineke van Engeldorp
Paul de Graaff
Fabienne Konings
Harry van der Meiden
Guus van Meurs
Lydia den Otter
Rik Roelfzema
Margreet Walraven
Kyra de Graaff

Tot over 3 maanden in het volgende nummer van de krant RIJK!